

Noordwolde, Dwarsvaartweg 6

QuickScan

JM ecologie b.v., 2023

QuickScan Noordwolde, Dwarsvaartweg 6

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming

Rapportnummer

R23.049

Status

1.0 (definitief)

Datum

18-04-2023

Opdrachtgever

Zwanenburg Projecten
Marktweg 75
8444 AC Heerenveen

Auteur

Corine Bos

Controle

Jildou Dekker

Voorpagina

Overzicht plangebied.

Te citeren als

Bos, C. 2023. QuickScan Noordwolde, Dwarsvaartweg 6; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport R23.049 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12
8401 CL Gorredijk

Copyright

© 2023 JM ecologie b.v.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Globale ligging	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	3
1.4	Scope van de QuickScan	4
1.5	Werkwijze	5
2	Beschrijving locatie en ingreep	6
2.1	Locatie	6
2.2	Ingreep en planning	9
3	Resultaten bureaustudie en veldbezoek soortbescherming	11
3.1	Bureaustudie (NDFF)	11
3.2	Veldbezoek	12
4	Effecten en gevolgen	23
4.1	Overzicht beschermde soorten	23
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	24
5	Vervolgstappen	26
5.1	Jaarrond beschermde nesten; nader onderzoek	26
5.2	Algemene broedvogels; specifieke werkwijze	27
5.3	Vleermuizen; nader onderzoek	28
5.4	Grote bosmuis; nader onderzoek	28
5.5	Alpenwatersalamander en poelkikker; nader onderzoek	29
6	Conclusie	30
	Geraadpleegde bronnen	31
	Bijlage 1 – Jaarrond beschermde nesten per provincie	32

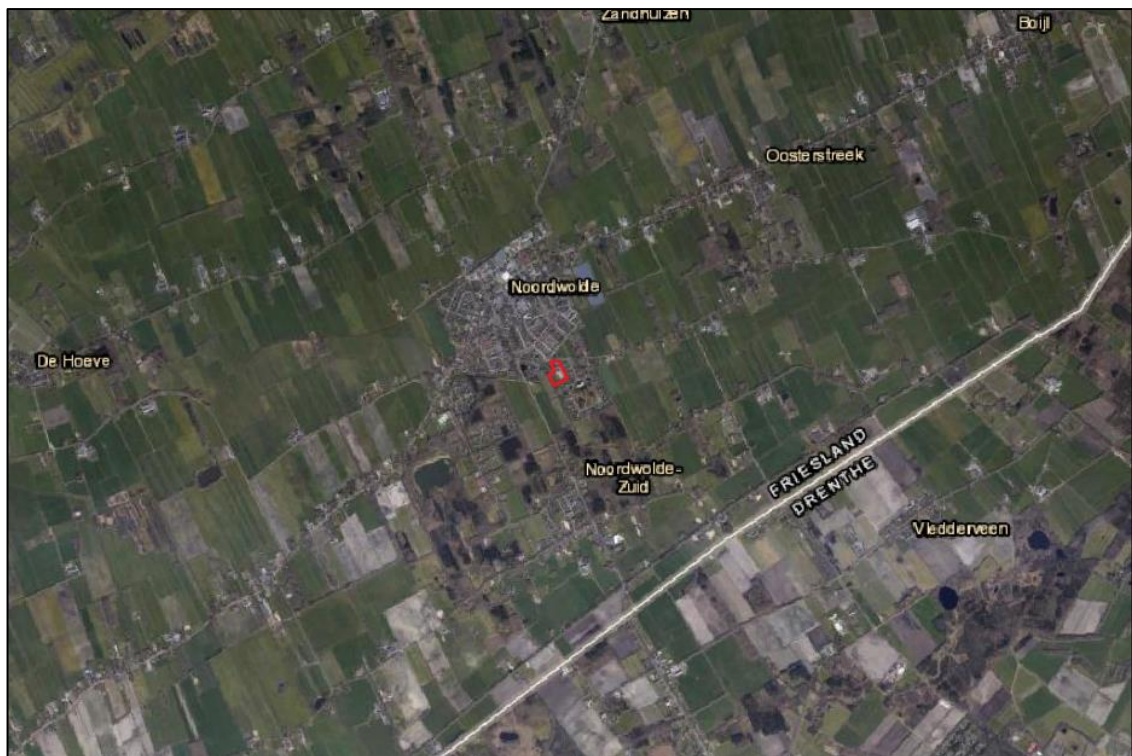
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Zwanenburg Projecten heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan soortbescherming uitgevoerd aan de Dwarsvaartweg 6 te Noordwolde, gemeente Weststellingwerf, provincie Friesland, ten behoeve van het slopen van een manege, waar 35 nieuwbouwwoningen gerealiseerd zullen worden. Om te onderzoeken hoe de geplande voornemens zich verhouden tot (potentieel) aanwezige beschermde natuurwaarden in en nabij het plangebied en of deze negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen plannen, is er een QuickScan uitgevoerd.

1.2 Globale ligging

Het plangebied is gelegen in het zuiden van Noordwolde, gemeente Weststellingwerf, provincie Friesland. Noordwolde is gelegen ten oosten van Wolvega en ten noorden van Steenwijk. Het plangebied betreft een manege aan de Dwarsvaartweg 6. De omgeving bestaat hier voornamelijk uit woningen, wegen, bosschages en bomenrijen, watergangen, agrarische percelen en een sporthal. Ten westen van het plangebied loopt de N353. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood) in Noordwolde (bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen), maar vindt zijn oorsprong in de Wnb. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN. Tot slot bestaan er diverse provinciaal beschermde natuurgebieden. De bescherming van deze gebieden wordt middels provinciaal beleid geregeld en valt derhalve tevens niet onder de Wet natuurbescherming.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht. In de provincie Friesland treedt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten in werking met ingang van de Omgevingswet. De provincie Groningen hanteert geen officiële lijst, maar stelt dat essentiële nesten functioneel niet weggenomen mogen worden.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan, zolang dit niet leidt tot het beschadigen van de functionaliteit van een vaste voortplantings- of rustplaats. Tevens mag de verstoring er niet toe leiden dat de leefomgeving die nodig is om de vaste voortplantings- of rustplaats te laten functioneren, in het geding komt.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen één of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande wijziging, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, NatuurNetwerk Nederland en overige provinciale gebiedsbescherming) en de bescherming Houtopstanden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen en rond het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande werkzaamheden en/of wijziging meerdere jaren wordt, of indien de omstandigheden significant wijzigen, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn. De ligging van beschermde gebieden ten opzichte van het plangebied wordt vastgesteld aan de hand van online databanken van de provincies en het rijk.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Corine Bos van JM ecologie b.v. op 3 april 2023. Het bezoek is uitgevoerd van 15:30 tot 16:30 uur, bij 8°C en 2 Bft, op een zonnige dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregel en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de werkzaamheden en/of wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatsvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen in het zuiden van Noordwolde, gemeente Weststellingwerf, provincie Friesland. Ten noorden van het plangebied is de dorpskern van Noordwolde gelegen, met diverse woonhuizen en winkels. Ten oosten van het plangebied is een theeschenkerij aanwezig en bestaat de omgeving grotendeels uit agrarische percelen. Ten zuiden van het plangebied is een woonwijk gelegen met watergangen ene en bosrijke omgeving. Ten westen van het plangebied is een sporthal aanwezig en loopt de N353 tussen Noordwolde en Wilhelminaoord.

Het plangebied zelf betreft een woning met daaraan vast een manege met meerdere stallen, een binnenbak en weilanden. Aan de woning vast is een grote binnenbak aanwezig met zand, waarin men kan paardrijden. Deze binnenbak heeft een golfplaten dak met in de punt lichtkoepels. Hiernaast is een grote schuur aanwezig, welke tevens vanuit de binnenbak bereikt kan worden. De begane grond van deze schuur heeft meerdere stallen, welke op het moment van veldbezoek niet meer in gebruik waren. De eerste verdieping van deze schuur bevat een klein appartement van twee verdiepingen, welke niet meer verhuurd wordt. Vanuit dit appartement kan men de zolder van de schuur bereiken. De schuur bestaat verder uit houten betimmering aan binnenzijde met aan buitenzijde een dakpannen dak. Aan de voor- en achterzijde is een uilenbord aanwezig, maar deze zijn dicht. Naast deze schuur is nog een garage aanwezig, welke als opslag wordt gebruikt en hiernaast zijn nog enkele stallen aanwezig. Aan zuidzijde van de binnenbak zijn nog enkele stallen aanwezig, welke vanaf de buitenzijde van het erf bereikt kunnen worden. Aan de zuidzijde van deze bebouwing zijn meerdere weilanden aanwezig en percelen met zand, welke vroeger als paardenbak zijn gebruikt. Aan de oostzijde van het perceel loopt een watergang en rondom het terrein zijn bomenrijen en bosschages aanwezig. Aan de noordzijde van de bebouwing is de voortuin van de eigenaren aanwezig, met een grasveld, tuinhuisje en enkele bomen.

Afbeelding 2.1. Begrenzing van het plangebied (rood kader) in Noordwolde (bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Woning welke behouden blijft.

Afbeelding 2.3. Binnenbak met schuur vanaf noorden.

Afbeelding 2.4. Schuur met stallen vanaf noorden.

Afbeelding 2.5. Achterzijde erf met overkapping.

Afbeelding 2.6. Schuur met toegang tot appartement.

Afbeelding 2.7. Voortuin met tuinhuisje.

Afbeelding 2.8. Weilanden ten zuiden van bebouwing.

Afbeelding 2.9. woning en manege gezien vanaf zuiden.

Afbeelding 2.10. Oostzijde stallen.

Afbeelding 2.11. Binnenzijde garage.

Afbeelding 2.12. Binnenzijde stallen aan oostzijde.

Afbeelding 2.13. Binnenzijde binnenbak.

Afbeelding 2.14. Binnenzijde schuur met stallen.

Afbeelding 2.15. Binnenzijde zolder van schuur.

Afbeelding 2.16. Binnenzijde appartement.

Afbeelding 2.17. Bomenrij en bosschages langs westzijde plangebied.

Afbeelding 2.18. Watergang aan zuidzijde plangebied.

Afbeelding 2.19. Watergang aan oostzijde plangebied.

2.2 Ingreep en planning

De opdrachtgever is voornemens om de manege met bijbehorende stallen te slopen en hiervoor in de plaats 35 nieuwbouwwoningen te bouwen (afbeelding 2.20). Vanaf de Dwarsvaartweg wordt een toegangsweg gerealiseerd. Men is voornemens om de bomen langs het plangebied zoveel mogelijk intact te laten.

Afbeelding 2.20. Ontwerp nieuwe situatie aan de Dwarsvaartweg 6 te Noordwolde (bron: VNL architecten).

3 Resultaten bureaustudie en veldbezoek soortbescherming

3.1 Bureaustudie (NDFF)

Om een inzicht te krijgen in de aanwezige beschermde natuurwaarden binnen en in de omgeving van het plangebied, wordt onder andere gekeken naar de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). In deze database staan gevalideerde waarnemingen van zowel beschermde, als niet-beschermde soorten. Om een representatief beeld te krijgen van de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden is gekeken naar waarnemingen van beschermde soorten in de afgelopen vijf jaar binnen, en in een straal van 2500 meter rondom het plangebied. In onderstaande tabel zijn de bekende beschermde soorten uit de NDFF weergegeven.

Tabel 3.1. Uit de bureaustudie bekende vogels met jaarrond beschermde nesten, Habitatrichtlijnsoorten en nationaal beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (bron: NDFF).

Soortgroep	Soortnaam	Beschermingsregime (Wnb)
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Boomvalk	Artikel 3.1
	Buizerd	Artikel 3.1
	Gierzwaluw	Artikel 3.1
	Grote gele kwikstaart	Artikel 3.1
	Havik	Artikel 3.1
	Huismus	Artikel 3.1
	Kerkuil	Artikel 3.1
	Ooievaar	Artikel 3.1
	Ransuil	Artikel 3.1
	Roek	Artikel 3.1
	Sperwer	Artikel 3.1
	Wespendief	Artikel 3.1
	Zwarte wouw	Artikel 3.1
Zoogdieren	Boommarter	Artikel 3.10
	Damhert	Artikel 3.10
	Das	Artikel 3.10
	Eekhoorn	Artikel 3.10
	Wolf	Artikel 3.5
	Vleermuizen*	Artikel 3.5
Reptielen	Adder	Artikel 3.10
	Hazelworm	Artikel 3.10
	Levdbarende hagedis	Artikel 3.10
	Ringslang	Artikel 3.10
	Zandhagedis	Artikel 3.5
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Artikel 3.10
	Boomkikker**	Artikel 3.5
	Geelbuikvuurpad**	Artikel 3.5
	Heikikker	Artikel 3.5
	Kamsalamander	Artikel 3.5
	Poelkikker	Artikel 3.5
	Rugstreepad	Artikel 3.5
	Vinpootsalamander**	Artikel 3.10

	Vroedmeesterpad**	Artikel 3.5
Dagvlinders	Zilveren maan	Artikel 3.10
Libellen	Noordse winterjuffer	Artikel 3.5
Vaatplanten	Brave hendrik**	Artikel 3.10
	Kluwenklokje**	Artikel 3.10

* gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis.

** De boomkikker, geelbuikvuurpad, vinpootsalamander en vroedmeesterpad komen van nature niet voor rond Noordwolde. Waarnemingen in de omgeving van het plangebied hebben betrekking op uitgezette of ontsnapte dieren of exemplaren en genieten derhalve geen beschermde status onder de Wet natuurbescherming. De brave hendrik en kluwenklokje zijn tevens aangeplante of ontsnapte individuen, welke geen bescherming onder de Wet natuurbescherming genieten. Deze soorten worden hieronder verder niet behandeld.

De resultaten van de bureaustudie zijn gedurende het veldbezoek benut als hulpmiddel voor het bepalen welke soorten mogelijk binnen en rond het plangebied voor kunnen komen.

3.2 Veldbezoek

Gedurende het veldbezoek is, naast het plangebied, een zone rondom het plangebied bezocht om de aanwezige natuurwaarden te inventariseren. Deze zone wordt gehanteerd, omdat werkzaamheden die plaatsvinden binnen het plangebied effecten kunnen hebben op de omgeving. Deze zone wordt door de ter zake kundige ecooloog tijdens het terreinbezoek bepaald.

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.2.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van een aantal vogelsoorten zijn ook de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen in elke situatie jaarrond beschermd zijn (categorie 1 tot en met 4) en soorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5). Alle provincies hanteren een eigen lijst met (potentieel) jaarrond beschermde nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen. Een overzicht van de soorten per provincie is weergegeven in bijlage 1.

In de provincie Friesland zal bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet een aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten in werking treden. In bijlage 1 is tevens de aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten weergegeven. Voor de provincie Friesland wordt tevens de aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten behandeld indien deze soorten worden verwacht.

In onderstaande alinea's worden de soorten met een jaarrond beschermd nest en vaste rust- en verblijfplaatsen in elke situatie behandeld. Daarnaast worden de soorten met potentieel jaarrond beschermde nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen behandeld die kunnen voorkomen binnen het plangebied of de directe omgeving. Hierbij wordt afgewogen of er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die de jaarronde bescherming kunnen rechtvaardigen.

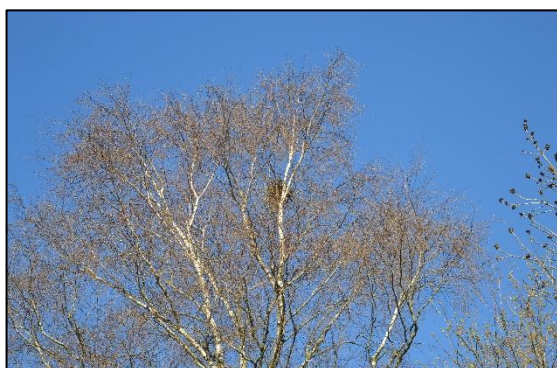
Jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is gezocht naar jaarrond beschermde nesten binnen en rondom het plangebied. In de bomen rond het plangebied zijn enkele nesten aangetroffen, die mogelijk gebruikt kunnen worden door een vogelsoort met een jaarrond beschermd nest. Eén nest is in de voortuin aangetroffen, in een berk. Drie nesten zijn aangetroffen in de bomenrijen aan achterzijde van het plangebied, in bomen op het erf van anderen. Deze nesten zijn potentieel geschikt voor beschermde soorten als ransuil. Vanwege de afwezigheid van hoge naaldbomen of een dicht bos worden nesten van de havik, sperwer, wespindief en zwarte wouw uitgesloten. Er zijn geen kolonies nesten aangetroffen, waardoor de aanwezigheid van de roek tevens wordt uitgesloten. Er zijn geen geschikte hoge gebouwen met richels, palen of masten aanwezig binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden, waardoor de aanwezigheid van slechtvalk wordt uitgesloten. Er zijn geen geschikte natuurlijk stromende watergangen in (de omgeving) van het plangebied waardoor er geen geschikte broedlocatie is voor de grote gele kwikstaart. Ook zijn er geen nesten van de ooievaar aangetroffen.

De schuur met stallen en het woonhuis hebben een dakpannen dak, waaronder ruimte is voor nestlocaties van de huismus. Ook kan gierzwaluw mogelijk gebruik maken van de ruimtes onder de dakpannen daken en de dakkapellen. Tevens is er mogelijk een oud nest van de kerkuil waargenomen op de zolder van deze schuur. De uilenborden zijn dicht, maar de deur van de stal is vaak open, waardoor de kerkuil mogelijk de stal binnen kan komen.

Nesten van aanvullende vogelsoorten welke met de intreding van de Omgevingswet beschermd worden, betreffen hoofdzakelijk koloniebroeders (aalscholver, blauwe reiger dwergstern, grote stern, grote zilverreiger, lepelaar, Noordse stern, purperreiger, stormmeeuw, zwarte stern en zwartkopmeeuw). Er zijn geen kolonies van deze soorten of aangetroffen bekend in of nabij het plangebied. Daarnaast worden enkele soorten welke in een bosrijke omgeving broeden mogelijk beschermd (draaihals, zwarte specht en raaf). De draaihals en zwarte specht broeden in grotere, uitgestrekte bossen, welke niet aanwezig zijn rond het plangebied. Er zijn geen brede, platte nesten van raaf waargenomen, waardoor de aanwezigheid van raaf wordt uitgesloten.

Tot slot worden de ringmus, huiszwaluw, torenvalk en zeearend mogelijk beschermd. Van de huiszwaluw en de zeearend zijn geen nesten aangetroffen, waardoor deze soorten uitgesloten kunnen worden. Ook is voor de torenvalk geen geschikte nestgelegenheid aanwezig vanwege het ontbreken van nestkassen of geschikte richels en nissen in gebouwen. De ringmus broedt in kleinschalig boomrijk cultuurlandschap. De ringmus kan, net als de huismus, ook gebruik maken van de dakpannen daken om onder te nestelen. De aanwezigheid van de ringmus kan daardoor niet worden uitgesloten. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden nadat de Omgevingswet in werking is getreden, zijn er mogelijk negatieve effecten op de ringmus.

Afbeelding 3.1. Mogelijk jaarrond beschermd nest in voortuin.

Afbeelding 3.2. Mogelijk jaarrond beschermd nest in bomenrij aan westzijde van plangebied.

Consequenties van de ingreep op mogelijk aanwezige jaarrond beschermde nesten van de ransuil, huismus, gierzwaluw, kerkuil en ringmus staan beschreven in paragraaf 4.2.

Mogelijk jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is in en rondom het plangebied gecontroleerd op nestlocaties van vogelsoorten waarvan nesten mogelijk jaarrond beschermd zijn. De aangetroffen boomnesten zijn mogelijk geschikt voor categorie 5 soorten als zwarte kraai. Voor deze nesten is er genoeg alternatief in de omgeving om deze niet als jaarrond beschermd te beschouwen. Tevens zijn er nestgelegenheden aanwezig voor pimpelmees en koolmees in de vorm van nestkasten. Er zijn ook voor deze nestkasten voldoende alternatieven in de omgeving, waardoor deze soorten niet als jaarrond beschermd worden beschouwd. In de schuur en de omliggende stallen zijn minstens 20 nesten van boerenzwaluw waargenomen. Volgens de bewoner werden deze nesten vorig jaar nog actief gebruikt. In de omgeving van het plangebied zijn geen soortgelijke gebouwen met toegankelijke stallen aanwezig, waardoor deze populatie boerenzwaluwen mogelijk geen alternatieve plek heeft om te broeden. Doordat er geen tot weinig alternatieve broedgelegenheden zijn en er meer dan 20 nesten zijn aangetroffen, worden deze nesten van boerenzwaluw als jaarrond beschermd beschouwd.

In de bomenrij ten westen van het plangebied is een dode boom met meerdere boomholtes waargenomen, waar diverse spechtensoorten tot broeden kunnen komen. De bewoner van de woning gaf aan dat er een broedpaar groene spechten aanwezig is in deze boom, maar ook soorten als grote en kleine bonte specht kunnen hier tot broeden komen. In de overige bomen rondom het plangebied zijn geen andere boomholtes waargenomen. Er is echter ten zuiden van het plangebied een bos aanwezig, waar waarschijnlijk ook veel boomholtes aanwezig zullen zijn en waar spechtensoorten een nieuwe nestholte kunnen maken. Deze nestlocatie wordt daarom niet als jaarrond beschermd beschouwd.

Afbeelding 3.3. Boerenzwaluwnest onder overkapping.

Afbeelding 3.4. Boerenzwaluwnest in schuur met stallen.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van boerenzwaluw staan beschreven in paragraaf 4.2.

Algemene broedvogels

In en rondom het plangebied kunnen diverse algemene broedvogels tot broeden komen. In en rondom de aanwezige sloten kunnen diverse watervogels tot broeden komen, in de bomen en bosschages rondom het plangebied soorten als merel, roodborst en vink en onder de dakpannen van de woning en schuur soorten als kauw. Aanwezigheid van algemene broedvogels kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 4.2.

3.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrictlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

De woningen en schuur met stallen beschikken beide over een dakpannen dak, waar vleermuizen onder kunnen kruipen en een verblijfplaats kunnen hebben. Er kunnen hier kraam-, paar- en zomerverblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (geen kraam), laatvlieger en gewone grootoorvleermuis aanwezig zijn. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kan daarmee niet worden uitgesloten.

In de bomenrij ten westen van het plangebied is een boom met meerdere holtes aanwezig, welke gebruikt kunnen worden als verblijfplaats door boombewonende vleermuizen, zoals de rosse vleermuis en watervleermuis. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen staan beschreven in paragraaf 4.2.

Vliegroutes

De bomenrij aan westzijde van het plangebied doet mogelijk dienst als vliegrouteondersteuning. Er zijn echter voldoende alternatieve bomenrijen die in dezelfde richting lopen, waardoor dit niet als essentiële vliegroute wordt beschouwd. Er zijn verder geen lijnvormige elementen aanwezig, welke dienst kunnen doen als vliegrouteondersteuning voor vleermuizen. De aanwezigheid van essentiële vliegroutes wordt daarmee uitgesloten.

Foerageergebied

De gehele omgeving van het plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Door de aanwezigheid van voldoende alternatief, vergelijkbaar gebied in de omgeving wordt de omgeving van het plangebied niet gezien als essentieel foerageergebied.

3.2.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdiersoorten. Het gaat hier om de boommarter, das, eekhoorn en de wolf. Tevens kan de aanwezigheid van de grote bosmuis niet worden uitgesloten.

Boommarter

De boommarter is een soort van een bosrijke omgeving. In Nederland komt de boommarter in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholten, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan (Zoogdierverseniging, z.d.). Er zijn enkele waarnemingen bekend van de boommarter in het bosgebied nabij Noordwolde-zuid. Het plangebied bevindt zich niet in een bosrijk gebied, er is veel verstoring aanwezig door de omliggende woonwijken en wegen, waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van de boommarter wordt uitgesloten.

Das

De das leeft in allerlei biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied moet voldoende dekking bevatten, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld (Zoogdierverseniging z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen van dassen bekend rond bosgebieden in de omgeving van Noordwolde. Rond het plangebied zijn geen sporen van dassen aangetroffen, zoals wissels, latrines of burchten. Tevens is er teveel verstoring rond het plangebied door de aanwezigheid van woonwijken en wegen. De aanwezigheid van de das wordt daarmee uitgesloten.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in bosachtige biotopen. Ze leven in verschillende bostypen maar ook in tuinen, parken en houtwallen. Zolang er voldoende voedsel beschikbaar is komen ze ook voor in bebouwd gebied (Zoogdierverseniging, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de eekhoorn rond Noordwolde. Er zijn in de bomen rond het plangebied geen nesten van de eekhoorn waargenomen. Tevens zijn de bosschages langs het plangebied te kleinschalig voor eekhoorn om voldoende voedsel te vinden. De aanwezigheid van verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van de eekhoorn wordt daarmee uitgesloten.

Wolf

Bij voorkeur leeft de wolf in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden. De soort is echter een 'cultuurvolger' en heeft geleerd te overleven in gebieden waar ook mensen wonen. De wolf heeft een grote behoefte aan drinkwater (omdat hij dagelijks lange afstanden loopt) en komt dus weinig voor

in droge landschappen. Het nest van een wolf bevindt zich vaak in een grot of zit verscholen onder boomwortels of tussen de rotsen. De wolf graaft soms ook een hol of vergroot hopen van andere dieren zoals vos en das (Zoogdierverseniging, z.d.). Er zijn drie waarnemingen bekend van de wolf rond het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich echter geen uitgestrekte open bossen of afgelegen moerasgebieden. De aanwezigheid van de wolf wordt daarmee uitgesloten.

Grote bosmuis

De grote bosmuis was in Nederland van oorsprong gebonden aan oudere bosgebieden, maar komt in Nederland in toenemende mate ook voor in struwelen, bosranden en bosschages. De grote bosmuis breidt zich sinds circa 20 jaar enorm uit, waarschijnlijk door een combinatie van gunstige factoren. Regelmatig worden nieuwe vindplaatsen ver buiten het tot dan toe bekende verspreidingsgebied waargenomen (Zoogdierverseniging, z.d.). Ten noorden van Noordwolde is een waarneming van de grote bosmuis bekend in een braakbal. Verder zijn waarnemingen bekend nabij Zorgvliet. Gezien de grote bosmuis zich zo snel verspreid, is de kans groot dat deze al in de omgeving van Noordwolde aanwezig is. De bomenrij met struikgewas aan westzijde van het plangebied biedt voldoende dekking voor de grote bosmuis om te verblijven. De aanwezigheid van de grote bosmuis kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de grote bosmuis staan beschreven in paragraaf 4.2.

Overige beschermde zoogdieren

In de omgeving van het plangebied zijn geen marine habitats (walvisachtigen, gewone zeehond, grijze zeehond en walrus), grote waterrijke milieus met voldoende dekking en moerasgebieden, watergangen met een rijke oeverbegroeiing en onderwatervegetatie (bever, otter, Noordse woelmuis, waterspitsmuis) aanwezig. Tevens zijn er geen bosrijke gebieden met voldoende voedsel (damhert, wild zwijn, edelhert, ondergrondse woelmuis) aanwezig. Ten slotte valt het bekende verspreidingsgebied van de veldspitsmuis ver buiten het plangebied, waardoor deze soort tevens wordt uitgesloten. Ook valt het bekende verspreidingsgebied van meerdere soorten buiten het plangebied, enkele zoogdiersoorten (gewone hamster, hazelmuis, lynx, wilde kat en eikelmuis) komen van nature alleen in Zuid-Limburg voor, waardoor de aanwezigheid van deze beschermde zoogdiersoorten wordt uitgesloten.

3.2.4 Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde reptielensoorten. Het gaat hier om de adder, hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang en zandhagedis.

Adder

De adder leeft in Nederland in structuurrijke, bij voorkeur vochtige maar ook droge heidegebieden en hoogveengebieden en in veel mindere mate in laagveengebieden (RAVON, z.d.). Er is één waarneming bekend van de adder nabij Vledderveen. Rond het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig voor de adder, er is teveel verstoring en te weinig structuur. De aanwezigheid van de adder wordt daarmee uitgesloten.

Hazelworm

De hazelworm komt in een breed scala aan vochtige habitats met voldoende dekking van dichte vegetatie voor. De meeste waarnemingen worden echter gedaan in heide- en bosgebieden. Daarnaast komt de soort onder andere voor in houtwallen, struwelen, bermen en ruderaal terreinen. De hazelworm leidt een verborgen levenswijze en houdt zich graag schuil onder stenen, dood hout, afval en tussen bodemstrooisel (RAVON, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de hazelworm ten zuiden van Noordwolde-zuid. De bomenrij met ondergroei langs het plangebied is te kleinschalig en bevat te weinig dekking voor de hazelworm. Tevens wordt het gebied waarschijnlijk vaak verstoord door

wandelaars aan westzijde van het plangebied. De aanwezigheid van de hazelworm wordt daarmee uitgesloten.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis leeft in Nederland met name in heide- en hoogveengebieden en in veel beperktere mate langs infrastructuur, bosranden en duingebieden. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn, maar ook open plekje om te zonnen. Een structuurrijke vegetatie is daarom van belang (RAVON, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de levendbarende hagedis ten noorden van Noordwolde. De bomenrij met ondergroei langs het plangebied is te kleinschalig en bevat te weinig dekking voor de levendbarende hagedis. Tevens wordt het gebied waarschijnlijk vaak verstoord door wandelaars aan westzijde van het plangebied. De aanwezigheid van de levendbarende hagedis wordt daarmee uitgesloten.

Ringslang

De ringslang is een sterk aan watergebonden reptiel dat met name in de directe omgeving van beken, sloten, rivieren, meren, vijvers en poelen wordt aangetroffen. Geschikte wateren kunnen in laagveengebieden, struwelen, parken, natte heidegebieden, bossen en zelfs in bebouwd en agrarisch gebied gelegen zijn, zolang er maar voldoende dekking en zonplekken aanwezig zijn. De ringslang is in Nederland afhankelijk van de aanwezigheid van broeihopen waarin de eieren tot ontwikkeling kunnen komen. Deze broeihopen bestaan veelal uit hopen mest, compost, blad- en snoeiafval of in een natuurlijke situatie uit aangespoeld plantenmateriaal (RAVON, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de ringslang ten zuiden en oosten van Noordwolde. Rond het plangebied is een watergang aanwezig, echter zijn hier geen geschikte broeihopen in de omgeving. Tevens bevat de watergang onvoldoende oevervegetatie en wordt het gebied teveel verstoord door bewoners en wandelaars. De aanwezigheid van de ringslang wordt daarmee uitgesloten.

Zandhagedis

In Nederland is de zandhagedis sterk gebonden aan duin- en heidegebieden. In het binnenland en in de kalkarme duinen wordt hij vooral aangetroffen in droge struikheideterreinen. In de kalkrijke duinen komen de meeste zandhagedissen voor in het open struweelduin. Zandhagedissen eten vrijwel uitsluitend geleedpotige dieren (RAVON, z.d.). Er is één waarneming bekend van de zandhagedis nabij Vledderveen. Rond het plangebied ontbreekt geschikt habitat voor de zandhagedis vanwege de afwezigheid van duin- of heidegebied. De aanwezigheid van zandhagedis wordt daarmee uitgesloten.

Overige beschermde reptielen

In de omgeving van het plangebied zijn geen marine habitats (dikkopschildpad, Kemps zeeschildpad, lederschildpad, soepschildpad) of heide-, laag- en hoogveen- of duinengebieden met een rijke vegetatiestructuur (gladde slang) aanwezig. De muurhagedis komt van nature alleen voor op de oude stadsmuren van Maastricht, maar er zijn op andere locaties uitgezette populaties bekend, welke levensvatbare populaties betreffen. Het plangebied is niet gelegen bij één van deze locaties. De aanwezigheid van deze beschermde reptielensoorten wordt derhalve uitgesloten.

3.2.5 Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde amfibieënsoorten. Het gaat hier om de Alpenwatersalamander, heikikker, kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad.

Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander plant zich voort in diverse kleine, geïsoleerde watertypen, zoals (bos)poelen, vennen, vijvers en sloten. Daarnaast plant de soort zich met name in Limburg ook voort in bronbeekjes,

karresporen en veedrinkpoelen. Het landhabitat bevindt zich meestal op korte afstand, hooguit enkele honderden meters, van het voortplantingswater. De actieradius bedraagt circa 400 meter (RAVON, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de Alpenwatersalamander, waarvan de dichtstbijzijnde op 80 meter van het plangebied. Het is mogelijk dat de watergang langs het plangebied dienst doet als voortplantingswater voor de Alpenwatersalamander. De bosschages langs het plangebied kunnen daarnaast dienst doen als landhabitat. De aanwezigheid van Alpenwatersalamander kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de Alpenwatersalamander staan beschreven in paragraaf 4.2.

Heikikker

De heikikker leeft voornamelijk in vochtige gebieden zoals laagvenen, moerassen en veenweidegebieden, maar ook in bijvoorbeeld heidegebieden. Als voortplantingswater kunnen poelen, vennen en smalle slootjes gebruikt worden, waarbij de heikikker voornamelijk in voedselarme, zure wateren voorkomt (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de heikikker in het bosgebied bij Noordwolde-zuid. De heikikker is een cultuurvliesende soort en wordt nauwelijks aangetroffen nabij infrastructuur en bebouwing. Rondom het plangebied is veel verstoring aanwezig door de woonwijken en wegen. Tevens betreft de watergang rond het plangebied suboptimaal voortplantingshabitat vanwege de afwezigheid van voldoende oevervegetatie en onderwatervegetatie. De aanwezigheid van de heikikker wordt daarmee uitgesloten.

Kamsalamander

De kamsalamander plant zich voort in geïsoleerde, relatief grote en diepe, visvrije poelen, vennen en vijvers met in de directe omgeving geschikt landhabitat in de vorm van bossen en struwelen. Het water mag niet geheel beschaduwde zijn en moet constant water bevatten (RAVON, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de kamsalamander in het bosgebied bij Noordwolde-zuid. Rondom het plangebied is een bomenrij met struweel aanwezig, echter is deze bomenrij te kleinschalig en bevat de watergang onvoldoende onderwatervegetatie. De aanwezigheid van de kamsalamander kan daarmee worden uitgesloten.

Poelkikker

De poelkikker komt voor in schone, stilstaande, vrij voedselarme wateren zoals vennen, poelen en watergangen in hoogveenengebieden, uiterwaarden, agrarisch gebied en laagveen. Niet alleen tijdens de voortplanting, maar een groot deel van het zomerhalfjaar is de poelkikker in en om het water te vinden. De soort overwintert meestal op het land, bijvoorbeeld ingegraven in de grond, in muizenholletjes, onder stonken of in dammetjes waar puin aanwezig is (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van poelkikkers rond Noordwolde. De poelkikker heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren met een goed begroeide oeverzone. De watergang aan oostzijde van het plangebied betreft een onbeschaduwde watergang met een relatief vlakke oever en aanwezigheid van enkele waterplanten, waardoor dit mogelijk geschikt voortplantingswater van de poelkikker kan betreffen. De aanwezigheid van de poelkikker kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de poelkikker staan beschreven in paragraaf 4.2.

Rugstreepad

De rugstreepad is vaak te vinden in gebieden met een hoge dynamiek. Deze dynamiek kan ook door menselijke activiteiten veroorzaakt zijn. Hierbij kan gedacht worden aan gebieden met bouwterreinen, groeven, zand- en kleiafgravingen, rivierduinen en uiterwaarden. In de omgeving van de leefgebieden is vaak een goed vergraafbare (zanderige) bodem aanwezig waarin de soort zich kan ingraven. Daarnaast komt de soort ook voor in meer stabiele biotopen zoals heideterreinen en sloten in akker- en graslandgebieden. Voor de overwintering graaft de rugstreepad zich meestal in, maar de soort kan ook

overwinteren onder allerlei materialen zoals stenen en afval. De rugstreeppad is een echte pionier met een groot dispersievermogen en kan snel nieuwe gebieden koloniseren. Juvenile exemplaren kunnen tot wel vijf kilometer afleggen. Barrières worden daarbij gevormd door bijvoorbeeld wegen of beschoeide watergangen (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). Er zijn twee waarnemingen bekend van rugstreeppad, ten noorden en ten zuiden van Noordwolde, op ruim 2,3 kilometer afstand van het plangebied. Rondom het plangebied is geen vergraafbare bodem aanwezig. De paardenbak is reeds begroeid met gras en kruiden. De watergang rond het plangebied betreft suboptimaal habitat voor de rugstreeppad vanwege de diepte, aanwezigheid van vegetatie en waarschijnlijke aanwezigheid van andere amfibieënsoorten. De aanwezigheid van rugstreeppad wordt daarmee uitgesloten.

Overige beschermde amfibieën

Het plangebied betreft ongeschikt habitat voor de knoflookpad vanwege de afwezigheid van open zandplekken omringd door vegetatie. De vuursalamander komt van nature alleen voor in Noord-Brabant en Zuid-Limburg, maar er zijn op andere locaties uitgezette populaties bekend, welke levensvatbare populaties betreffen. Het plangebied is niet gelegen bij één van deze locaties. De aanwezigheid van deze beschermde amfibieënsoorten wordt derhalve uitgesloten.

3.2.6 Vissen

In de omgeving van het plangebied is geen marine habitat (houting, steur) of stromende rivieren, beken en meren met zuurstofrijk water aanwezig (beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, kwabaal). De watergang rond het plangebied heeft geen dikke modderlaag en tevens geen ruige oeverbegroeiing, waardoor aanwezigheid van de grote modderkruiper hier wordt uitgesloten. De aanwezigheid van deze beschermde vissoorten wordt daarmee uitgesloten.

3.2.7 Vlinders

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied waarnemingen bekend zijn van een beschermde vlindersoort. Het gaat hier om de zilveren maan.

Zilveren maan

De zilveren maan leeft voornamelijk in kleine graslanden met een zoom van struweel of bos. Voorbeelden daarvan zijn vochtige graslanden in beekdal, blauwgraslanden op de zandgronden en verscheidene vegetaties in de laagveengebieden zoals trilvenen, veenmosrietlanden en vochtige hooilanden. In laagveengebieden verdwijnt de vlinder als de bodem verzuurd; een moerasheide of verzuurd veenmosrietland zijn ongeschikt. Een andere eis is de aanwezigheid van het moerasviooltje in voldoende dichtheid en aantal (Vlinderstichting, z.d.). Rondom het plangebied ontbreekt geschikt habitat voor de zilveren maan en tevens zijn er geen moerasviooltjes aangetroffen. De aanwezigheid van de zilveren maan wordt daarmee uitgesloten.

Overige beschermde vlindersoorten

De meeste vlindersoorten zijn sterk gebonden aan het voorkeurs habitat, vaak in natuurgebieden, en zijn afhankelijk van de aanwezigheid van waardplanten. Tevens zijn er van veel soorten slechts enkele, geïsoleerde populaties bekend, of komen deze alleen voor in een specifieke regio in Nederland, als (Zuid) Limburg (donker pimpernelblauwtje, bruin dikkopje, spiegeldikkopje), de Weerribben (grote vuurvlinder), de Veluwe (bosparelmoervlinder, kleine heivlinder, grote parelmoervlinder), Waddeneilanden (grote parelmoervlinder) of de Moerputten in Noord-Brabant (pimpernelblauwtje).

Het plangebied is niet gelegen in of nabij een natuurgebied met hoogveen, vennen en moeras (veenbesblauwtje, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje), kruidrijke schrale graslanden (veldparelmoervlinder, komnavlinder, aardbeivlinder), vochtige loofbossen (grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, bruine eikenpage), heide of duinen (duinparelmoervlinder, gentiaanblauwtje,

aardbeivlinder), waar diverse beschermde vlindersoorten kunnen voorkomen. Van de soorten die tevens buiten natuurgebieden worden waargenomen, zoals sleedoornpage, teunisbloempijlstaart, iepenpage en grote vos, zijn geen waardbomen- en planten waargenomen binnen en rond het plangebied. Tot slot zijn enkele beschermde vlindersoorten reeds verdwenen uit Nederland (tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje en moerasparelmoervlinder), of worden sporadisch waargenomen als dwaalgast (apollovlinder en boszandoog). De aanwezigheid van deze beschermde vlindersoorten wordt daarmee uitgesloten.

3.2.8 Libellen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied één waarneming bekend is van een beschermde libellensoort. Het gaat hier om de Noordse winterjuffer.

Noordse winterjuffer

De Noordse winterjuffer is een libellensoort die overwintert als imago. In de nazomer ontwikkelen de larven zich tot imago's waarna ze bij het kouder worden in overwintering gaan. In het vroege voorjaar vindt de voortplanting plaats. Voortplantingshabitat bestaat uit petgaten en sloten in laagveenmoerassen met lisdodde en riet. Daarnaast kunnen ook plassen met een brede rietkraag of andere laagveenachtige vegetatie geschikt zijn als voortplantingslocatie. Als overwinteringshabitat zijn beschutte heidevelden, pijpenstrootjes velden en halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje geschikt (Vlinderstichting, z.d.). Er is één waarneming bekend van de Noordse winterjuffer rond Noordwolde. Rond het plangebied zijn geen petgaten of sloten met lisdodde en riet of heidevelden, pijpenstrootje velden of halfopen moerasbos aanwezig, waardoor geschikt habitat voor de Noordse winterjuffer ontbreekt. De aanwezigheid van de Noordse winterjuffer wordt daarmee uitgesloten.

Overige beschermde libellen

De meeste libellensoorten zijn sterk gebonden aan hun voorkeurshabitat, welke voor de meeste beschermde libellensoorten langs rivieren en beken (gaffellibel, rivierrombout, beekrombout, bosbeekjuffer, gewone bronlibel), laagveen en hoogveenmoerassen (hoogveenglanslibel) en vennen (gevlekte witsnuitlibel, gevlekte glanslibel, speerwaterjuffer) ligt. De groene glazenmaker komt alleen voor in watergangen met een dichte krabbenscheervegetatie.

Enkele soorten behoeven zeer specifiek habitat, zoals voedselarme tot iets voedselrijkere vennen en bosplasjes met (vaak) waterlelies (oostelijke witsnuitlibel), laagveen en heldere, matig voedselrijke wateren met kniediep water en vegetatie van verticale stengels van lisdodde, riet, pijpenstrootje en holpijp (donkere waterjuffer), begroeide moerassige plaatsen en verlandingszones van matig voedselarme vennen en petgaten (Kempense heidelibel) of zonnige, vaak kalkrijke stroompjes en bronnen met rijke water- en oevervegetatie met bij voorkeur kleine watereppe (mercurwaterjuffer). Waarnemingen van deze soorten zijn vaak afkomstig uit een specifieke geografische regio, zoals de Catspoele en Dellebuursterheide (oostelijke witsnuitlibel), de Weerribben en voorheen het Naardermeer (donkere waterjuffer) en zeer specifieke locaties in Limburg en voorheen Noord-Brabant en Overijssel (mercurwaterjuffer). De Kempense heidelibel is van origine alleen bekend in de Kempen, echter heeft het verspreidingsgebied van de soort zich in de afgelopen jaren flink uitgebreid. Vanwege de afwezigheid van genoemde habitattypen in combinatie met de geografische ligging van het plangebied, wordt aanwezigheid van beschermde libellensoorten uitgesloten.

3.2.9 Kevers

De beschermde keversoorten in Nederland zijn afhankelijk van bossen met dood eikenhout (vliegend hert, heldenbok), populierenhout (vermiljoenkever) en holle bomen (juchtleerkever), of sloten en kanalen zonder krooslaag (gestreepte waterroofkever) en grote vennen (brede geelgerande

waterroofkever). De verspreiding van een aantal van deze soorten beperkt zich tevens tot zeer specifieke locaties zoals een bos nabij Kerkrade (juchtleerkever), enkele vennen in Drenthe en de kop van Overijssel (brede geelgerande waterroofkever) en enkele eikenbossen bij Zwolle, bij Alkmaar en bij het rivierengebied (heldenbok), hoewel soms oude en nieuwe populaties (her)ontdekt worden. Het plangebied is niet gelegen nabij het bekende verspreidingsgebied van deze soorten. Vanwege de afwezigheid van genoemde habitattypen in combinatie met de geografische ligging van het plangebied, wordt aanwezigheid van deze beschermde keversoorten uitgesloten.

3.2.10 Haften

Er is één haftensoort beschermd vanuit de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de oeveraas, welke van nature voorkwam in de rivieren in Nederland, maar echter rond 1900 verdwenen is uit Nederland. De aanwezigheid van de oeveraas wordt daarmee uitgesloten.

3.2.11 Weekdieren

Er zijn twee weekdiersoorten beschermd vanuit de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de Bataafse stroommossel en de platte schijfhoren. De Bataafse stroommossel is reeds verdwenen uit Nederland. De platte schijfhoren komt voor in een groot deel van Nederland en leeft in zoete, heldere en schone wateren met een rijke vegetatie. De platte schijfhoren is niet bekend in de wijde omgeving van het plangebied. Aanwezigheid van de platte schijfhoren wordt uitgesloten op basis van bekende verspreidingsgegevens.

3.2.12 Kreeftachtigen

De enige beschermde kreeftachtige is de Europese rivierkreeft. Van nature kwam deze soort voor in de stroomgebieden langs de grotere rivieren. Tegenwoordig is er nog één populatie bekend van de Europese rivierkreeft op een landgoed nabij Arnhem. Het plangebied bevindt zich niet in de nabijheid van dit landgoed, waardoor de aanwezigheid van beschermde kreeftachtigen kan worden uitgesloten.

3.2.13 Vaatplanten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied, de duinen langs de westkust, Waddeneilanden of in het heuvelland van Zuid-Limburg. Enkele plantensoorten groeien echter wel op stikstofrijke en bemeste bodems (o.a. brave hendrik, kruipend moerasscherm, brede wolfsmelk, dreps, korensla, naakte lathyrus, scherpkruid, smalle raai en wolfskers), maar komen alleen voor op specifieke geografische locaties zoals in Zuid-Limburg, of hebben andere eisen zoals een vochtige groeiplaats, specifieke bodemsoort of schaduw. Tevens verspreiden de meeste beschermde plantensoorten zich slecht, waardoor er vaak enkele geïsoleerde populaties bekend zijn.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Onderstaand wordt gebruik gemaakt van de term "verstoringzone". Deze term heeft betrekking tot de invloedssfeer welke is bepaald op de verwachte maximale verstoring die de onderhavige werkzaamheden mogelijk hebben op aanwezige natuurwaarden. Hierbij is rekening gehouden met tussenliggende elementen, visuele verstoring, verstoring door geluid, en verstoring door trillingen. De verstoringzone is per mogelijk aanwezige soort op basis van expert judgement bepaald aan de hand van deze verstoringseffecten en omgevingsfactoren, alsmede de gevoeligheid van de betreffende soort op basis van ecologie.

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrictlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)	Ransuil, huismus, gierzwaluw, kerkuil en ringmus.	3.1.	Potentieel.
Jaarrond beschermde nesten (categorie 5)	Boerenzwaluw.	3.1.	Waarschijnlijk.
Algemene broedvogels	Diverse soorten.	3.1	Potentieel.
Vleermuizen	Verblijfplaatsen gebouw- en boombewonende soorten.	3.5	Potentieel.
Overige zoogdieren	Grote bosmuis.	3.10	Potentieel.
Amfibieën	Alpenwatersalamander en poelkikker.	3.10/3.5	Potentieel.

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

In de boom in de voortuin van het plangebied en in bomen aan achterzijde van het plangebied zijn mogelijk jaarrond beschermde nesten aanwezig van de ransuil. De bomen aan achterzijde van het plangebied zijn gelegen op erven van andere bewoners en deze bomen zullen daardoor niet worden aangetast. Doordat deze bomen gelegen zijn op erven, waar reeds verstoring door bewoners aanwezig is, wordt niet verwacht dat de werkzaamheden en de nieuwe woningen tot extra verstoring zullen leiden van deze nesten. Er zijn daarom geen vervolgstappen voor de nesten in de achtertuin. Het nest in de berk in de voortuin is gelegen op de grens van de geplande nieuwbouw. Mogelijk wordt deze boom ten behoeve van de werkzaamheden gekapt. Wanneer deze boom wordt gekapt, wordt een mogelijk jaarrond beschermd nest van ransuil vernietigd. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

De woning en schuren kunnen geschikte nestgelegenheden bieden voor de huismus, gierzwaluw en ringmus. Tevens is het mogelijk dat de kerkuil in de schuur een nestlocatie heeft. Wanneer deze schuren gesloopt worden, worden deze mogelijke nestlocaties vernietigd. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

In de schuur met paardenstallen en onder de overkapping zijn meerdere nesten waargenomen van de boerenzwaluw. Doordat er geen tot weinig alternatieve broedgelegenheden zijn en er meer dan 20 nesten zijn aangetroffen, worden deze nesten van boerenzwaluw als jaarrond beschermd beschouwd. Wanneer de schuur met stallen gesloopt wordt, zullen deze nesten van boerenzwaluw vernietigd worden. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Algemene broedvogels

Binnen en rond het plangebied kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden, worden mogelijk aanwezige broedende vogels rond het plangebied verstoord en hun nesten vernietigd. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

De woningen en schuur met stallen kunnen kraam-, paar- en zomerverblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (geen kraam), laatvlieger en gewone grootoorvleermuis bevatten. In de bomenrij aan westzijde van het plangebied is een dode boom met meerdere holtes aanwezig, welke gebruikt kunnen worden als verblijfplaats door boombewonende vleermuizen, zoals de rosse vleermuis en watervleermuis. Wanneer de woning wordt verbouwd en de schuur met stallen wordt gesloopt, worden mogelijke verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen vernietigd. Wanneer de boom met holtes wordt aangetast, wordt mogelijk een verblijfplaats van boombewonende vleermuizen aangetast. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Grote bosmuis

De grote bosmuis kan aanwezig zijn in de bomenrij met ruige ondergroei van braam aan westzijde van het plangebied. Wanneer men de woningen gaat bouwen, wordt dit gebied mogelijk permanent verstoord en wordt mogelijk leefgebied van de grote bosmuis verstoord en vernietigd. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.4 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Alpenwatersalamander en poelkikker

De Alpenwatersalamander en poelkikker kunnen aanwezig zijn in de watergang rond het plangebied. Wanneer men woningen gaat bouwen binnen het plangebied, worden deze watergangen meer verstoord door de aanwezigheid van bedrijvigheid. Tevens wordt deze watergang mogelijk aangetast door de werkzaamheden, waardoor voortplantingswater van de Alpenwatersalamander en poelkikker mogelijk wordt verstoord en aangetast. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.5 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

5 Vervolgstappen

In dit hoofdstuk worden de vervolgstappen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgstappen kunnen bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgstap kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een specifieke werkwijze worden omschreven waardoor negatieve effecten worden voorkomen en de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing.

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)	Ransuil, huismus, gierzwaluw, kerkuil en ringmus.	3.1	Mogelijk.	Nader onderzoek
Mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5)	Boerenzwaluw.		Ja.	Nader onderzoek.
Algemene broedvogels	Diverse soorten.	3.1	Waarschijnlijk.	Specifieke werkwijze.
Vleermuizen	Verblijfplaatsen gebouw- en boombewonende soorten.	3.5	Mogelijk.	Nader onderzoek.
Overige zoogdieren	Grote bosmuis.	3.10	Mogelijk.	Nader onderzoek.
Amfibieën	Alpenwatersalamander en poelkikker.	3.10/3.5	Mogelijk.	Nader onderzoek.

5.1 Jaarrond beschermde nesten; nader onderzoek

Nader onderzoek boomnest

In de voortuin is een berk aanwezig, waarin een mogelijk jaarrond beschermd nest aanwezig is. Dit nest kan door ransuil gebruikt worden.

Wanneer deze boom verwijderd moet worden, dient er nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het gebruik van dit mogelijk jaarrond beschermde nest. Het nader onderzoek naar ransuil bestaat uit drie avondbezoeken gedurende de schemer tussen 1 maart en 1 juni, met een tussenpose van ten minste 20 dagen tussen de veldbezoeken en onder gunstige weersomstandigheden. Elk bezoek duurt circa één uur. Indien een broedgeval van de ransuil met zekerheid wordt vastgesteld, zijn aanvullende veldbezoeken niet noodzakelijk.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat het nest niet door ransuil gebruikt wordt, is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming voor wat betreft de bescherming van jaarrond beschermde vogelnesten. De regels voor algemene broedvogels blijven wel gelden.

Indien er uit nader onderzoek blijkt dat het nest in gebruik is door ransuil, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de provincie Friesland. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er specifieke werkwijze worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve nestgelegenheden in de omgeving.

Nader onderzoek woning en schuur

De woning en schuur kunnen geschikte nestlocaties bieden voor de huismus, gierzwaluw en ringmus. Tevens kan de kerkuil een nestlocatie hebben in de schuur met stallen en zijn er meerdere nesten van boerenzwaluw aangetroffen in de schuur en onder de overkapping.

Voordat de werkzaamheden kunnen plaatsvinden, dient er nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van deze soorten.

Het nader onderzoek naar gierzwaluw bestaat uit minstens 3 avondbezoeken tussen 1 juni en 15 juli, met een tussenpose van ten minste 10 dagen tussen de veldbezoeken.

Het nader onderzoek naar huismus (en ringmus) bestaat uit minstens 2 veldbezoeken die overdag worden afgelegd in de periode van 1 april tot 15 mei met een tussenpose van minstens 10 dagen tussen de veldbezoeken.

Het nader onderzoek naar kerkuil kan gecombineerd worden met de avondbezoeken voor vleermuizen, dit zijn dan twee bezoeken tussen half mei en 1 september (zie paragraaf 5.3). Hierbij wordt gekeken of er een kerkuil in of uit de schuur vliegt.

Het nader onderzoek naar boerenzwaluwen wordt gedaan door tussen half april en half augustus, bij voorkeur in juni en juli, minimaal twee bezoeken te brengen en het aantal actieve nesten te tellen.

Indien er uit nader onderzoek blijkt dat er vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn binnen het plangebied, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de provincie Friesland. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er specifieke werkwijze worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve nestgelegenheden in de omgeving.

5.2 Algemene broedvogels; specifieke werkwijze

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringszone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden starten aan het begin van het broedseizoen:

Broedgevallen binnen het plan- en verstoringsgebied van de werkzaamheden moeten voorkomen worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren.

- Door het plaatsen van (fluit)linten in grasland kunnen weidevogels en grondbroeders buiten het plangebied gehouden worden;
- Door het kort maaien en kort houden van de oevervegetatie (waaronder bijvoorbeeld rietkragen maar ook pitruspollen) is er geen nestgelegenheid voor watervogels zoals meerkoet, waterhoen en wilde eend.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen:

- Het plan- en verstoringsgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels;
- Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

Bovengenoemde preventieve maatregelen kunnen alleen worden toegepast indien deze niet van invloed zijn op de andere (mogelijk aanwezige) beschermde natuurwaarden.

5.3 Vleermuizen; nader onderzoek

De woning en schuur met stallen kunnen geschikte verblijfplaatsen bieden aan gebouwbewonende vleermuizen. Tevens kan de boom met holtes in de achtertuin gebruikt worden door boombewonende vleermuissoorten. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden, wordt de bebouwing gesloopt en wordt de boom met holtes mogelijk verwijderd of aangetast. Er dient daarom voorafgaand aan de werkzaamheden nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van gebouw- en boombewonende vleermuissoorten.

Het nader onderzoek naar kraam-, zomer- en paarverblijven van vleermuizen bestaat uit vijf veldbezoeken. Drie van deze bezoeken moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 15 juli, de kraamperiode van vleermuizen, met tussenposes van minstens 20 dagen tussen de bezoeken. Minstens één van de drie bezoeken moet 's ochtends voor zonsopkomst worden uitgevoerd, de overige bezoeken worden 's avonds na zonsondergang uitgevoerd. In het najaar, tussen 15 augustus en 1 oktober (voor boombewonende soorten 15 augustus tot en met 15 september), moeten nog twee bezoeken worden uitgevoerd rond middernacht. Tussen deze bezoeken moet minstens 20 dagen zitten. De bezoeken mogen alleen uitgevoerd worden als de weersomstandigheden binnen de grenzen van het vleermuisprotocol vallen.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er geen verblijfplaatsen van gebouw- of boombewonende vleermuissoorten aanwezig zijn, is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Indien er echter wel verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de provincie Friesland. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er in elk geval mitigerende maatregelen worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van alternatief leefgebied in de omgeving.

5.4 Grote bosmuis; nader onderzoek

Het is mogelijk dat er verblijfplaatsen van de grote bosmuis aanwezig zijn in de bomenrij met ruige ondergroei aan westzijde van het plangebied. Wanneer er woningen worden gebouwd, worden deze verblijfplaatsen van grote bosmuis verstoord en wordt het gebied mogelijk ongeschikt als leefgebied voor de grote bosmuis. Er dient daarom voorafgaand aan de werkzaamheden nader onderzoek plaats te vinden naar aanwezigheid van de grote bosmuis.

Het nader onderzoek naar grote bosmuis wordt uitgevoerd met lifetraps van Longworth of Heslinga lifetraps. Dit zijn vallen waarin de muizen levend worden gevangen. Na behandeling worden de muizen direct weer losgelaten op de plek waar ze zijn gevangen.

Op basis van de grootte van het gebied wordt aangeraden om twee raaien te gebruiken. Een raaien bevat standaard 20 vallen. De vallen worden in paren geplaatst in het plangebied. Tussen twee afzonderlijke vallen zit maximaal vijf meter, tussen twee vallenparen 10 tot 20 meter. De vallen worden twee dagen voordat het daadwerkelijke vangen plaatsvindt, in het veld gezet met voer (gemengd graan, wortel en appel) en hooi, zonder dat de vallen dicht kunnen vallen (het zogenaamde pre-baiten). Hiermee wordt de vangkans vergroot. Na het pre-baiten worden de vallen in de ochtend van de derde dag op scherp gezet.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat grote bosmuis niet aanwezig is in de bosschage, is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming voor leefgebied van de grote bosmuis. Indien er echter wel grote bosmuis wordt aangetroffen, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de provincie Friesland. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er in elk geval mitigerende maatregelen worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van alternatief leefgebied in de omgeving.

5.5 Alpenwatersalamander en poelkikker; nader onderzoek

De watergang rond het plangebied betreft mogelijk voortplantingswater van de Alpenwatersalamander en de poelkikker. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden en de woningen worden gebouwd, zal er permanent meer verstoring optreden op deze watergang en mogelijk wordt de watergang aangetast. Er dient daarom voorafgaand aan de werkzaamheden nader onderzocht te worden of de soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

Voor Alpenwatersalamander kan er in de maanden april en mei gezocht worden naar eitjes in de watergang. In juni kunnen larven en adulte exemplaren gevangen worden met een schepnet, of kan er met een zaklamp 's nachts gekeken worden of Alpenwatersalamanders in de watergang aanwezig zijn. Voor poelkikker kan er in mei tot en met juni twee keer op een warme avond geluisterd worden naar kooractiviteit van poelkikkers bij de watergang, of kunnen adulte exemplaren gevangen worden met een schepnet van 15 april tot 1 oktober.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat de watergang niet gebruikt wordt door de Alpenwatersalamander of poelkikker, is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming voor voortplantingswater en land/overwinteringshabitat van de Alpenwatersalamander en poelkikker. Indien er echter wel Alpenwatersalamanders of poelkikkers worden aangetroffen, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de provincie Friesland. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er in elk geval mitigerende maatregelen worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van alternatief leefgebied in de omgeving.

6 Conclusie

In opdracht van Zwanenburg Projecten heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan de Dwarsvaartweg 6 te Noordwolde, gemeente Weststellingwerf, provincie Friesland, ten behoeve van het slopen van een manege, waar 35 nieuwbouwwoningen gerealiseerd zullen worden. De QuickScan is uitgevoerd om eventuele strijdigheden van de beoogde werkzaamheden en de toekomstige situatie met de Wet natuurbescherming op te sporen. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

Uit de QuickScan is gebleken dat er mogelijk negatieve effecten zijn op jaarrond beschermde nesten van ransuil, huismus, gierzwaluw, ringmus, kerkuil en boerenzwaluw, algemene broedvogels, verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende soorten, leefgebied van grote bosmuis en voortplantingswater van Alpenwatersalamander en poelkikker.

Voor jaarrond beschermde nesten van ransuil, huismus, gierzwaluw, ringmus, kerkuil en boerenzwaluw, verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende soorten, leefgebied van grote bosmuis en voortplantingswater van de Alpenwatersalamander en poelkikker dient nader onderzoek te worden uitgevoerd, zoals beschreven in paragraaf 5.1, 5.3, 5.4 en 5.5.

Voor algemene broedvogels wordt aangeraden om de werkzaamheden uit te voeren buiten het vogelbroedseizoen, of de specifieke werkwijze te volgen als beschreven in paragraaf 5.2.

Voor het verstoren of vernietigen van nest- of verblijfsplaatsen van beschermde diersoorten dient een ontheffing te worden aangevraagd. Om deze ontheffing te verkrijgen, dient er in ieder geval gemitigeerd te worden voor het verlies aan nest- of verblijfsplaatsen, welke mogelijk middels het nader onderzoek zullen worden aangetoond. Bij het aanbieden van deze mitigatie dient tevens rekening gehouden te worden met soort-specifieke eisen en aanvullende voorschriften vanuit de ontheffing. Met name de vaak verplichte gewenningsperiode kan ervoor zorgen dat het planvoornemen langer uitgesteld moet worden dan vooraf gedacht, de vertraging kan hierbij oplopen tot een jaar. Wanneer men echter de alternatieve verblijfplaatsen aanbiedt, voordat het nader onderzoek heeft plaatsgevonden, kan de gewenningsperiode alvast beginnen en kunnen de werkzaamheden mogelijk eerder worden uitgevoerd.

Als ecologisch adviesbureau raden wij bij bouwprojecten altijd aan om natuurinclusief te bouwen. Dit kan onder andere door geen gebruik te maken van vogelschroot of deze enkele pannen hoger aan te brengen. Hierdoor blijven pannendaken geschikt als broedlocatie voor huismus. Door ruimte te laten tussen kantpannen en de gevel ontstaat er een ingang voor vleermuizen en gierzwaluwen om toegang tot een verblijf- of nestplaats te verkrijgen. Daarnaast zijn er tal van mogelijkheden om inbouwkasten/stenen en aangepaste dakpannen in te bouwen in de nieuwe situatie waarbij er geschikte nestlocaties en verblijfplaatsen worden gecreëerd voor (beschermde) soorten. Wilt u advies over de mogelijkheden binnen uw project, dan kunnen wij u daarover adviseren.

Gorredijk, april 2023.
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 3 april 2023.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina libellen. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/libellen>
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina vlinders. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>
- FLORON (z.d.). Verspreidingsatlas vaatplanten. Geraadpleegd van <https://www.verspreidingsatlas.nl/vaatplanten>
- RAVON (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>
- Zoogdierverseniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten>

Bijlage 1 – Jaarrond beschermde nesten per provincie

Provincie Noord-Brabant, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Gelderland, Drenthe, Utrecht en Groningen*

Tabel 1. Jaarrond beschermde nesten in de provincies Noord-Brabant, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Gelderland, Drenthe, Utrecht en Groningen*.

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boomvalk	4	Blauwe reiger	5	Ijsvogel	5
Buizerd	4	Boerenzwaluw	5	Kleine bonte specht	5
Gierzwaluw	2	Bonte vliegenvanger	5	Kleine vliegenvanger	5
Grote gele kwikstaart	3	Boomklever	5	Koolmees	5
Havik	4	Boomkruiper	5	Kortsnavelboomkruiper	5
Huismus	2	Bosuil	5	Oeverzwaluw	5
Kerkuil	3	Brilduiker	5	Pimpelmees	5
Oehoe	3	Draaihals	5	Raaf	5
Ooievaar	3	Eidereend	5	Ruigpootuil	5
Ransuil	4	Ekster	5	Spreeuw	5
Roek	2	Gekraagde roodstaart	5	Tapuit	5
Slechtvalk	3	Glanskop	5	Torenvalk	5
Sperwer	4	Grauwe vliegenvanger	5	Zeearend	5
Steenuil	1	Groene specht	5	Zwarte kraai	5
Wespendief	4	Grote bonte specht	5	Zwarte mees	5
Zwarte wouw	4	Hop	5	Zwarte roodstaart	5
		Huiszwaluw	5	Zwarte specht	5

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten (steenuil).

Categorie 2: zeer honkvaste koloniebroeders of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 3: Zeer honkvaste broeders of afhankelijk van bebouwing (geen kolonie).

Categorie 4: vogels die ieder jaar terug keren naar specifiek nest.

Categorie 5: honkvaste broeders, maar voldoende flexibel. Vogels met een categorie 5 jaarrond beschermd nest worden alleen als jaarrond beschermd beschouwd wanneer hier een ecologisch zwaarwegende reden voor geldt.

*De provincie Groningen heeft met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming in 2017 gesteld dat er geen vaste lijst met jaarrond beschermde nesten wordt gehanteerd in de provincie Groningen, maar dat jaarronde bescherming afhankelijk is van de essentie van een nest. Wel erkent de provincie Groningen de lijsten van andere bevoegde gezagen. Om deze reden wordt de meest frequent gebruikte lijst jaarronde beschermde nesten gehanteerd en worden overige soorten met een essentieel nest toegevoegd indien van toepassing.

Provincie Limburg

Tabel 2. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Limburg.

Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenwaluw	2	Bijeneter	4
Boomvalk	3	Blauwe reiger	4
Bosuil	2	Buizerd	4
Gierzwaluw	2	Draaihals	4
Grote gele kwikstaart	2	Grauwe klauwier	4
Havik	3	Grutto	4
Huisemus	2	Ijsvogel	4
Huiszwaluw	2	Kramsvogel	4
Kerkuil	1	Kwartelkoning	4
Oehoe	1	Oeverzwaluw	4
Ooievaar	2	Paapje	4
Raaf	3	Ringmus	4
Ransuil	3	Roerdomp	4
Rode wouw	3	Sperwer	4
Roek	1	Spotvogel	4
Slechtvalk	2	Visdief	4
Steenuil	1	Wulp	4
Torenvalk	3	Zomertortel	4
Wespendief	3	Zwarte specht	4
Zwarte wouw	3		

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten

Categorie 2: zeer plaatsgetrouwe broedvogel of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 3: zeer plaatsgetrouwe broedvogel of ieder jaar terugkeert naar specifiek nest.

Categorie 4: vogel dat jaarlijks terugkeert naar specifiek nest, maar voldoende flexibel is om elders een nieuw nest te bouwen. Echter, dusdanig kwetsbaar dat functionaliteit van leefgebied niet in het geding mag komen.

Provincie Overijssel

Tabel 3. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Overijssel.

Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenwaluw	3	Blauwe reiger	5
Boomvalk	4	Bonte vliegenvanger	5
Bosuil	3	Boomklever	5
Buizerd	4	Boomkruiper	5
Gierzwaluw	2	Draaihals	5
Grote gele kwikstaart	3	Gekraagde roodstaart	5
Havik	4	Glanskop	5
Huismus	2	Grauwe vliegenvanger	5
Huiswaluw	2	Groene specht	5
Kerkuil	3	Grote bonte specht	5
Oehoe	3	Grutto	5
Ooievaar	3	Ijsvogel	5
Raaf	4	Kleine bonte specht	5
Ransuil	4	Kortsnavelboomkruiper	5
Roek	2	Middelste bonte specht	5
Slechtvalk	3	Oeverwaluw	5
Sperwer	4	Ringmus	5
Steenuil	1	Spreeuw	5
Torenvalk	4	Tapuit	5
Wespendief	4	Tureluur	5
Zeearend	4	Veldleeuwerik	5
Zwarte specht	3	Wulp	5
Zwarte wouw	4	Zomertortel	5
		Zwarte mees	5
		Zwarte roodstaart	5

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten.

Categorie 2: zeer plaatsgetrouwe koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats of afhankelijk van bebouwing of biotoop.

Categorie 3: zeer plaatsgetrouwe broedvogel die ieder jaar terugkeert naar specifiek nest of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 4: vogels die jaarlijks terug keren naar specifiek nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Categorie 5: nesten van vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen.

Provincie Flevoland

Tabel 4. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Flevoland.

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenzwaluw	3	Blauwe reiger	5b	Oeverwaluw	5b
Bosuil	4	Boomvalk	5a	Ooievaar ¹	5a
Gierzwaluw	2	Buizerd	5a	Raaf	5a
Grote gele kwikstaart	3	Draaihals	5b	Rode wouw	5a
Huismus	2	Groene specht	5b	Sperwer	5a
Kerkuil ²	1	Grote bonte specht	5b	Spreeuw	5b
Ransuil	4	Havik	5a	Tapuit	5b
Roek	2	Huiswaluw	5b	Wespendief	5a
Slechtvalk	3	IJsvogel	5b	Zeearend	5a
Steenuil	1	Kleine bonte specht	5b	Zwarte specht	5b
Torenvalk	3	Middelste bonte specht	5b	Zwarte wouw	5a
		Oehoe	5a		

¹) Wanneer een ooievaarsnest in een hoogspanningsmast vanwege werkzaamheden moet worden weggehaald of verplaatst, dan kan dat buiten de periode dat er eieren/jongen aanwezig zijn, zonder ontheffing. Er dient na uitvoering van de werkzaamheden een gelijk aantal vervangende nesten in de hoogspanningsmast te worden aangeboden binnen hetzelfde territorium.

²) In het geval dat een kerkuilenkast binnen een erf wordt verplaatst buiten de periode dat er jongen aanwezig zijn, dan hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd, mits onder begeleiding van een deskundige.

Categorie 1: nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.

Categorie 2: nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor nestplaatsen zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Categorie 3: nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor nestplaatsen zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Categorie 4: vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Categorie 5a: in beginsel wel jaarrond beschermd, tenzij uit een ecologische beoordeling blijkt dat aantasting niet van invloed is op de lokale staat van instandhouding van de soort, bijvoorbeeld omdat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn.

Categorie 5b: in beginsel niet jaarrond beschermd, tenzij door aantasting de lokale staat van instandhouding van de soort in het geding komt, bijvoorbeeld omdat er geen of onvoldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn.

Provincie Friesland

Tabel 5. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Friesland (tot inwerkingtreding omgevingswet).

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boomvalk	4	Blauwe reiger	5	Ijsvogel	5
Buizerd	4	Boerenzwaluw	5	Kleine bonte specht	5
Gierzwaluw	2	Bonte vliegenvanger	5	Kleine vliegenvanger	5
Grote gele kwikstaart	3	Boomklever	5	Koolmees	5
Havik	4	Boomkruiper	5	Kortsnavelboomkruiper	5
Huismus	2	Bosuil	5	Oeverzwaluw	5
Kerkuil	3	Brilduiker	5	Pimpelmees	5
Oehoe	3	Draaihals	5	Raaf	5
Ooievaar	3	Eidereend	5	Ruigpootuil	5
Ransuil	4	Ekster	5	Spreeuw	5
Roek	2	Gekraagde roodstaart	5	Tapuit	5
Slechtvalk	3	Glanskop	5	Torenvalk	5
Sperwer	4	Grauwe vliegenvanger	5	Zeearend	5
Steenuil	1	Groene specht	5	Zwarte kraai	5
Wespendief	4	Grote bonte specht	5	Zwarte mees	5
Zwarte wouw	4	Hop	5	Zwarte roodstaart	5
		Huiszwaluw	5	Zwarte specht	5

Uit een conceptversie omgevingsverordening van 2021 blijkt dat mogelijk met ingang van de omgevingsverordening in de provincie Fryslân een nieuwe lijst met jaarrond beschermde nesten in werking treedt, deze is echter nog niet definitief gemaakt en daarom nog niet geldig. Ook is het mogelijk dat deze lijst nog wijzigt of aan bepaalde voorwaarden verbonden is. In onderstaande tabel is opgenomen welke soorten met ingang van de omgevingsverordening jaarrond beschermd zijn in de provincie Fryslân.

Tabel 6. Aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten in de provincie Friesland vanaf inwerkingtreding omgevingswet (mogelijk vanaf 2023).

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Aalscholver	2	Ransuil	4	Bergeend	5
Blauwe reiger	2	Ringmus	2	Blauwe kiekendief	5
Boomvalk	4	Roek	2	Boerenzwaluw	5
Bosuil	3	Slechtvalk	3	Bontbekplevier	5
Buizerd	4	Sperwer	4	Eider	5
Draaihals	4	Steenuil	1	Gekraagde roodstaart	5
Dwergstern	2	Stormmeeuw	2	Glanskop	5
Gierzwaluw	2	Torenvalk	3	Grote mantelmeeuw	5
Grote gele kwikstaart	3	Wespendief	4	Grutto	5
Grote stern	2	Zeearend	4	Kleine bonte specht	5
Grote zilverreiger	2	Zwarte specht	3	Kleine mantelmeeuw	5
Havik	4	Zwarte stern	2	Kokmeeuw	5
Huismus	1	Zwarte wouw	4	Kraanvogel	5
Huiszwaluw	2	Zwartkopmeeuw	2	Middelste bonte specht	5
Ijsvogel	3			Oeverzwaluw	5
Kerkuil	1			Paapje	5
Lepelaar	2			Ruigpootuil	5
Noordse stern	2			Scholekster	5
Oehoe	3			Spreeuw	5
Ooievaar	3			Strandplevier	5
Purperreiger	2			Visdief	5
Raaf	3			Zilvermeeuw	5

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten.

Categorie 2: zeer plaatsgetrouwe koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden of afhankelijk van bebouwing of biotoop.

Categorie 3: zeer plaatsgetrouwe broedvogel die ieder jaar terugkeert naar specifiek nest of afhankelijk is van bebouwing.

Categorie 4: vogels die jaarlijks terugkeert naar specifiek nest en die niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Categorie 5: nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.